

Előfizetési ár

Házhoz hordva:

Egész évre 8 kor.
Félévre 4
Negyedévre 2

Postán küldve:

Egész évre . . . 9 kor. — fill.
Félévre 4 . 50 .
Negyedévre . 2 . 30 .
Egyes szám ára 20 fillér.

Selmeci Újság

Társadalmi hetilap

Megjelen minden csütörtökön.

Szerkesztőség:

Pécs Antal-utca 41. szám.

Kiadóhivatal:

hova az előfizetések és hirdetések küldendők: Kossuth Lajos-tér 4. Zárda épület.

Apró hirdetések díja szávanként 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér.

Főmunkatársak:

A főiskola hallgatói

Felelős szerkesztő:

Wagner László dr.

Kiadó- és laptulajdonos:

Ürohmán Gyula

A lap tiszta jövedelmének 25 százalékát a „Főiskolai-Kör Otthona” javára fordítjuk.

Maradjunk — ne maradjunk.

Most ez a kérdés járja a bizottsági tagok közt. Az utolsó közgyűlésen úgy döntöttek, hogy maradjunk. Az igazságot így mérik — maguknak. A dicső határozatot szünni nem akaró helyeslés követte. Ez is mutatja, mennyire tetszett a határozat — maguknak. Sejtettük, hogy így lesz.

A határozat azonban még nem jogerős, egy esomé urnak a lelkiismerete apellált az erkölshöz.

Az igazoló választmány kisütötte, hogy a múlt év december havában beválasztott törvényhatósági bizottsági tagok választása érvénytelen. A választás tiszta volt, a hibát megint a városházán követték el.

Ugyanazt a hibát tizenöt éven át csinálták. Amyira belejöttek, hogy azt hitték törvényesen járnak el. Ha valaki ellenkezöt mert volna mondani előbb, azt valószí-

nüleg törvény elé állították volna rágalmazásért. Mi ránk is kigyöt békát kiáltottak, amikor ezzel előálltunk.

A decemberben választottak a határozatban megnyugodtak. Meggyőződésük szerint cselekedtek, ez szép dolog. A közönség megint újból választhat, azt a határozatból kár nem érheti. Minél többször gyakorolhatja jogait, annál jobb. Itéletet mondhat a bizottsági tagok ténykedése fölött. Megválasztja azt, aki kivánsága szerint gyakorolta a jogokat s elejti azt, aki a közérdekről esetleg megfeledkezett.

A törvényhatósági bizottság így majd végre észreveszi és megéri azt, hogy létezésének alapja a közönség akarata, hogy kötelessége a közönség érdekének képviselése és nem a rendszer szolgálása.

A választás megsemmistése után sült ki az, hogy az 1892. év óta minden választás érvénytelen volt s ez nagyon kellemetlen a bentma-

radottakra, mert maguk felett kell biráskodniok. Ehhez pedig hozzá szokva ninesenek.

Törvény szerint választásukat most már megsemmisíteni nem lehet, de igazság szerint az érvénytelen. Az igazság és törvény ez esetben nem egy úton járnak. Ilyenkor az erköles után kell indulni annak, aki fízsteletre tart számot.

A magára valamit adó ember ilyenkor habozás nélkül leköszön. Maradni csak azok főgnak, akiknek nagyon kedves az a bizottsági tagság, mert tekintélyt és befolyást biztosít, amit sok esetben be lehet váltani. Azok maradnak, akik attól félnek, hogy az új választásnál kimaradnak.

Vannak sokan olyanok, akik azt hiszik, hogy a közönséget boldogítani nekik muszáj — a maguk érdekében.

Az ilyen emberek nagyon leleményesek. Azzal ámitják a mosta-

Déryné csókja.

A minap mutatta be a Vigszínház *Herczeg Ferenc Déryné ifiasszony* című vigjátékát, melynek poézise, finomságai, lehellet-szerű hangulatai az egész közönséget elragadták. Érdekesnek tartjuk bemutatni egy részletet a Herczeg forrásművéből, a magyar irodalom egyik legértékesebb relikviájából, a *Déryné naplójá*-ból. Még pedig azt a részt, mely a bájos színésznőnek Csáky gróffal, tehát a bemutató hőseivel való barátságáról mond el egy derüs és mulatságos epizódot.

Gróf Theodor a legkedvesebb ember volt a világon, de ő mindig szeretett játszani, tréfálni és mindig bibirkélt az emberen. Én neki igen szép házi sapkát készítettem, de ez valóságos szépség volt! Midőn elkészült, a sapkakészítő száz forintra becsülte, aki kibélelte finom fehér bőrrrel. Ez igen-igen vékony. égszínké és fehér selyemből igen kicsi horgolótűvel, ezüstfonálból volt horgolva és veres, exotisch virágok, de a közepén, melyet egy különös szépségű guirland kerített körül, mintegy négy ujjnyi szélességű, csupa ezüst fonálból volt horgolva és veres, exotisch virágok levelei aranyfonálból voltak behorgolva, de az oly gyönyörű színvegyület volt,

hogy az ember szeme ki nem vehette, hogy kézimunka e vagy valami szép festés. Alig lehetett a szemét levenni róla, ha az ember megnézte. Egy egész évig készítettem! De volt kinom, míg elkészült. Ha elfött délután, én munkám mellett ültem. „Én nem ülhetek így, ha maga dolgozik. Nekem magán babrálni kell. A vállára teszem a kezem”. „Hiszen édes! úgy nem dolgozhatom.” „Ugy hát lebontom a haját és aztán ismét megcsinálom”. Elővette a fejemet, a fonadékokat mind leeresztette, össze-vissza csókolta. Nekem igen szép sűrű hajam volt és egyforma. Egy szál olyan, mint a másik és ezt megint föltűzdelte. Oly könnyen járt a keze a fejemen s mindig mondta: „Lássá Drintsi, már csak ez egyedül is meggyőzheti magát, hogy mennyire szeretem. Nincs nő a világon, kinek a haját megcsókolnám”. Azon pár év alatt, melyek lefolytak ismeretségünk óta, mindig melegebb vonzalommal viseltetett erántam.

Ezen a télen némi megpróbáltatásoknak voltam kitéve. A grótot már csufolni, vagy hogy is vegyem ki, faggatni kezdtek barátai és férfitestvérei, hogy még mindig, miként mondták, hűségesen nekem udvarol. „Hiszen az unalmas dolog! Mondták neki. Évekig egy nő körül udvarolni!” „Hát, ki mondja nektek, hogy én Dérynének udvarlok?? Én nem!” (Mert mondtam neki sokszor, hogy akármenny-

nyit faggatják, csak mindig tagadja.) Egyszer a lovardába gyűltek össze a katonatisztek, az ifju grófok s más „hirneves udvarlók” az uri rend közül s gróf Csákyt ismét előfagatni. „De azt csak nem tagadod, hogy oda jársz?” mondták. „Oh! azt nem, sőt sokszor járok oda, hiszen én jó ismerőse vagyok és nagy tiszteletben tartom. Ő érdemes nő.” De csak végre szeretnéd, ha más udvarolna Dérynének? Én? Én mitse gondolnék vele. Nem bizony, mondá Knezsik ur, mert oly biztos Dérynébe gróf Theodor, mint a nap az égbe. Erre mind hangosan kezdeitek kacagni. Színésznő! mondták a tiszték, aztán biztos. Már abba igazat mond Knezsik, mondták néhányan, Déryné hozzáférhetetlen, ha valakit szeret. Pah! pah! mondták a tiszték. Terjesszenek csak eleibe egy szép, pár száz forintos ékszeret nincs egy színésznő is, akit meg nem ejthet. Azt mondja egy másik közülök: Nem biz azt, még csak egy csókot se kap. Erre Bártzy Gábor, igen gazdag s nagy arszlán, kit látásból s néhányra egy két szó társalgásból is ismertem, fölszólat: Én elmegyek s mindjárt próbát teszek nála, de ígérjétek meg, hogy addig Theodort zárva tartjátok s ki nem eresztitek egy percre se, míg elé nem jövök.

Délelött volt, egyedül ültem a szobámban. Kopognak: Szabad! Ki lép be hozzám?

ni esetben magukat és a közönséget, hogy jó hiszeműen foglalták és töltötték be helyeiket. Választásuk ellen senki sem felebbezett, ők pedig nem tudták, hogy az érvénytelen.

Ez igaz. De most már tudják. Jó hiszeműek voltak, de gáncs nélküliek már nem lehetnek, ha maradnak. Az alakijogba való kapaszkodás nagyon gyenge állapot.

Egy városatyától mindenki azt várja, hogy magával szemben legyen a legszigorubb. Ha az igazság hiányzik a törvényben, magának ő csinálja meg. Ez esetben leköszön kötelezettség nélkül. Csak így tarthat számot köztiszteletre.

Azt mondják a maradni akarók, hogy választásukkor a választók bizalma kétségtelen volt. Ezt rosszul mondják: nem az volt kétségtelen, hanem csak a szavazatok többsége. Hogy ez a többség a multban hogyan került össze, azt mindenki tudja. Ezért a két dolog nem mindegy.

Az nem is lényeges, hogy akkor meg volt e a bizalom, hanem az, hogy most megvan e? Ebben kételkedünk sok emberre nézve. Azóta nagyot fordult a világ. Azóta már sokan sokat vétkeztek a város közönsége ellen s a bizalmat elveszítették, ha meg is volt. Meg kell csinálni a próbát.

Ilyenkor az urak elkezdnek aggodni a közérdek miatt. Azt mond-

ják, zavar lesz. Dokumentáltatnék, hogy 1892 óta a bizottság minden tette érvénytelen.

Bár az lenne. A város közönségének ebből óriási haszna lenne. Jó lenne a legutolsó 15 évet a város történetéből egészen kitérni. De nem lehet. A ténykedés érvénytelenségét dokumentálni, — sajnos — nem lehet.

Tessék csak jól megérteni: a bizottsági tagok megválasztása alakilag, törvény szerint érvényes, csak igazság szerint nem. Ebből az következik: hogy ténykedhettek, sőt ténykedhetnek most is, ez érvényes, csak választásuk érvénytelen — az erkölcsi igazság szerint. Maradásuk a ténykedés érvényességére befolyással nincs és leköszönésük sem lesz.

A zavartól ne tartsanak. Az 1886: XXI. t.-c. 50. §-a azt mondja, hogy a közgyűlésen a jelenlevők határoznak és nem azt, hogy hatvanan vagy hetvenketten. A virilisták ott maradnak. Azok majd határoznak. Ha nem tetszik, majd felebbezünk. Vannak ugyan olyan esetek, amikor relativ, vagy absolut többség kell a határozathoz, de csak a létező tagok többsége értendő ez alatt s nem a teljes számú bizottság többsége. Ha így volna, akkor esetleg sohasem lehetne határozatot hozni.

Ellenkező értelmezés esetén sem lehet zavar, mert a törvény ren-

delkezései szerint a határozatképesség hiánya esetén össze kell hívni a gyűlést másodszor, ha kell, harmadszor is. Ez most is megeshet teljesebb létszám mellett is. Az eladásokat a szorgalmas részvétel miatt most is mindig háromszor kellett tárgyalni.

Az új választás annyi ideig húzódni nem fog. Egy-két hónap alatt meglesz s akkor már megint teljes lesz a létszám. Ez a dolog nagyon egyszerű és világos. Ne bizonyítsák a maguk érdekében.

Azt mondják, a közérdekre hasznosabb lesz a maradás. Szó sincs róla. Ellenkezőleg: az lesz hasznos, ha lemondanak. A város közönségének módja lesz itélkezni ténykedésük felett az új választásnál. Megtudjuk, helyesli e az eddig üzött gazdasági politikát: tetszik e neki a rendszer. Az lesz hasznos, ha megkérdezik a közönséget, megvan e Önökkel elégedve. Igazán nem fog ártani egy kis szellőztetés abban a közgyűlési teremben, hadd jöjjön be a friss levegő. Ez ad erőt és életet.

Milyen szép lesz, ha a közönség hálából a jó gazdálkodásért megint beválasztja a maga kegyenceit. Ez lesz majd az igazi öröm. Azt, aki érdemes, feltétlenül befogja választani, csak a férgese hull majd ki. Ez lesz hasznos. Valóságos ujjászületés.

Kérjük, ne ámitsák magukat és

Bártzy Gábor. Én egész vidáman fölkelek meghajtom magam s bámulva, mosolyogva kérdelem (alig üdvözölhetett): Mi véletlennek köszönhetem e ritka szerencsét: mert soha se volt szállásomon. Maga oly szépen játszott a mult játékba, édes Deryné, hogy még mindig előttem lebeg a képe. Köszöni szépen a szerepem, mondtam tréfálva, mert kedves szerep volt, mit játsztam s övé a dicsőség. De tréfán kívül, hiszen maga mindig is oly szeretetreméltó. Nem is csuda, ha magába mind szerelmesek vagyunk. A szinpadon, mondtam. Azt mindig tessék odatenni. Még én belém senki se lett szerelmes nappal, mondtam s ahogy a szinpor eltűnik, a szerelem is elalszik a porfelleggel együtt. Sokat össze-vissza fecsegett még a szerelemről, milyeket már eleget hallottam életembe, míg reájött, hogy ő oly elbájolva volt tegnap, hogy csak egy csókot ha kaphatott volna tőlem, százakat adott volna érte. De hamar kidobják a gazdagok pénzüket, mondtam. Hiszen pedig egy csók magában nem oly nagy dolog. Nem úgy e, mondtam. Én meg se álmodtam, mi van az agyában! Elkezd egyébről beszélgetni, de mindig csak a körül járt, hogy azonban a szerelem mellett az anyagi dolgokról sem kell megfeledezni, mert lám az sem megvetendő. — Oh, semmi esetre, mondtam. De nézze csak Deryné, én most az arany-

mives bolt mellett menvén el, bementem, hogy mi szépet találnék ott s azzal kihúzótönye alól egy csinos, lapos, kerek tokot. Kinyitja: gyönyörű collee, finom arany munka ragyogott előmbé, opálkövekkel, melyek apró, fehér igazgyönggyel voltak körülfogalva: hozzá fülbevalók, egy broche és egy fiassin, akkor igen viselték a homlokon s kitarva ott mutogatta s kérdezte, hogy jó izlése van e? Főlséges! mondtam. Be gyönyörű munka s mi izletes (zart.) No, akkor nagyon örülök a választásomon, ha magának ez oly nagyon izlésére van, mert nézze csak s azzal nyakamba kapcsolva, mondtam: milyen gyönyörűn áll ez a maga gömbölyű vállára? Odamegyek a tükörhöz egész hidegvérrel s nézegetem: „gyönyörű” mondtam s amint le akarom kapcsolni nyakamról meg fogja kezemet s nem engedi. „Nem édes Deryné! Minthogy úgy eltaláltam izlését, nagy gyönyörűségemre szolgál, ha a maga nyakán szemlélhetem.” Én mintha a felhőből cseppentem volna le, eszem ágába sem volt ilyes, még mielőtt nyakamba tettem volna. Ott dicsérgetem, hogy mi egyszerű! s mégis pompás, mondtam: „Ugyan hogy vette a Tettes úr?” „Hétszáz o. é.” „Drága, de szép”, mondtam. Most, hogy kimondá a szót, kétségeseim bámultam rá. Se jutalomjátékom nincs most gondolám, ki is mondtam: „De hát mi jognál fogva?”

kérdem összehuzott szemöldökkel. „Semmi jogról ne beszéljen, édes Deryné. De mit mondtam, maga tegnap oly elbájolólag hatott reám, hogy még ma is egészen elfogaltalta eszmeletemet és csak maga oldhatja föl a bűbájt, mely kötvé tart.” „Ej, ej! mondtam kacagva, kissé szatirikusan: ugyan miképpen?” „Ha engem megcsókol” s ölelni akar. Ekkor már levevém nyakamról az ékszer. „Megcsókolni?” mondtam, hosszúra nyújtván a szót. „Oh, hisz az csekélység!” „Ugy-e?” „S maga engem megcsókol!” „Ezért az ékszerért?” „Én ezt magának, mint hódolatom jelét kívántam átnyújtani.” Nekem ez igen különösnek tűnt föl, oly régen ismer, gondolám. Ennek tán az a célja, hogy velem viszonyt akar kezdeni. „Én mióta szerencsém van ismeri, soha se jutott eszébe, hogy tőlem csókot kérjen. Hiszen én már sokszor voltam szép a szinpadon? Zavarba jött.” „De nagy gyerekek!” mondtam: „Hiszen az ne zaklassa, hisz maga is mondtam: hogy egy csók nem oly nagy dolog.” „Nem ám, mondtam, de bizonyos különbséggel.” „No ugy-e megcsókol? Csak egyetlen egyszer!” „Osztan ez a szép ékszer enyém lesz?” „A magáé, kedves Deryné. Semmit se kívánok magától, csak egyetlen csókot. Sajnálom mondom, de nincs eladó csókom...” „Mintha befőrrázták volna az én

a közönséget. Bent akarnak maradni. Fázna egy kicsit a választók ítélkezésétől. Ugy látszik a lelkiismeret még sem üres fogalom. Hallgassanak rája. Jobb későn megtérni, mint sohasem. Ne vádoltassák meg magukat azzal, hogy nagyon szeretnek a bizottságban lenni — saját érdekükben.

A maradás nem erkölcs, hanem kalmárkodás. A maradók a közönség becstelését egészen elvesztik s aztán már hiába városatyák. Segíteni ez sem fog.

Szedjünk akácfa levelet s adjuk oda az uraknak. Milyen kedves multság lesz azt szakgatni és találgatni: Maradjunk — ne maradjunk.

Tájékozunk magunkat.

I.

Sztankay Ferenc 36 éve lakik városunkban, tapasztalt és önzetlen ember. — Ismeri törvényhatósági bizottságunkat, közigazgatásunk visszáseit, a bajok kútforrását, az igazságért, közjóért lankadatlanul tud harcolni még akkor is, ha magának kell szembeállani egy egész haddal. Nem fél. Az ilyen ember ritka nálunk, mint a fehér holló.

Azt mondja, a mostani állapot tarthatatlan. A terhek egyre szaporodnak, a mód pedig mindig gyengébb. Abban az arányban pusztulunk, amilyen arányban a köztartozások szaporodnak. Nézete szerint csak egy orvossága van ennek a bajnak. Át kell alakulnunk nagyközséggé, csak így szabadulhatunk a nagy terhektől. Ehhez a véleményéhez szívósan ragaszkodik. Kinevették, üldözték, — nem bánja. Tény az, hogy a városházán ezzel a kérdéssel alaposan senki sem foglalkozott még, senki

sem győzte meg őt arról, hogy véleménye nem jó. Tisztán még senki sem lát. A nézetek a rokon- és ellenszenvre vannak építve, ez pedig nagyon ingadozó talaj.

Sztankay Ferencnek önzetlensége, kifogástalan tisztessége és az a kitartás, mellyel nézetét védelmezi és folyton hangoztatja, kötelességünké teszi, hogy ezt a kérdést tisztázzuk. Ezt csak alaposan és rendszeres kutatással lehet elérni.

Véleményt ebben a kérdésben a jelzett oknál fogva még mi sem nyilváníthatunk. Őszintén bevallva alaposan tájékozva még nem vagyunk és nem akarjuk, hogy azzal vádolhassanak bennünket, amivel mi másokat szoktunk. A felületességgel és könnyelműséggel. Gondolkozni akarunk és kutatni fogunk s nézetünknek csak azután adunk kifejezést.

Kérjük az olvasókat, hogy kutatásainkat, melyek egész tanulmány számba fognak menni, állandó figyelemmel kísérni sziveskedjenek. — Nemcsak tájékozást szeretnek ezzel abban a vitás kérdésben, de a részletekbe bocsátkozásnál a közügyek terén nagyobb ismeretekre fognak szert tenni és saját ügyeikben is felvilágosítást nyernek. Előadásaink során sok irányban fog kitűnni az, mi van jól és mi rosszul. Ha rosszul van, hogyan kell bajaikon segíteniök.

Ha bárki is látná, hogy egyben-másban tévedünk, nagyon kérjük, ne mulassa el az azonnal való helyreigazítást. Ezzel a közérdek ápolásához fog hozzájárulni. De csak a szönyegre kerülő részletkérdéssel való foglalkozást kérjük. Az össze-vissza való kalandozással nem engedhetjük magunkat zavartatni. Ezt az ügy érdeke kívánja.

Tehát megkezdjük. Figyelmet kérünk.

II.

Az 1886: XXI. t. c. 95. §-a azt mondja: „törvényhatósági joggal bíró városok a belügyminiszter engedélyével rendezett ta-

gondolám? De nem szóltam. Egyszer leül mellém. „Hát hogy van?” kérdé. „En? Hát a mint látja, dolgozom.” „Nincsen semmi mondanivalója?” kérdi. Én bámulva nézek rá, nem tudtam, mit akar vele. Elmosolyodom s mondom ami történt. De ő mérges volt, szeme szikrázott. „Hát mi baja?” mondtam. „En ha egyszer megharagitanak, előveszem a Reitpeitschlimat s az orcájukba csapkodom vele s így beszélte el a főtebb leirt dolgot s hogy őtet azóta hogy tartották fogva s hogy már a hőség verte dühében, még elő nem jött Bártzi Gábor, még az ékszer is odavitte megmutatni s mondta, hogy azt neki Déryné küldi. Elbeszéli neki az egész gyermekes eseményeket. Midőn Bártzi belépett a lovardába, úgy rohant neki a katonatisztek, mint a sáskák. „No, kaptál csókot?” kérdék tőle. „Azt, ördögöt, mondá Gábor. Pechet. Lefőzött az az asszony úgy, hogy szégyellek eleibe menni.” A tiszték elkezdették őt kikacagni és kiáltották: „Hoch lebe! Déry Theodor hoch!” „No, már most látjuk, hogy nem haszontalan, könnyelmű nőt szeret Theodor s szentesítve van az ő viszonya. Déryné derék asszony!” . . . De evvel tele lett a város, mert azok a csacska fiúk mindenfelé kifecsegték.

nácsu városokká, vagy nagyközségekké alakulhatnak át.”

„Ha az átalakulást a város közönségének azon része kívánja, mely együttesen a városi összes egyenes államadónak felénél többet fizet, az átalakulás meg nem tagadható. A belügyminiszter minden átalakulás iránt külön törvényjavaslatot tartozik beterjeszteni.”

A belügyminiszter tehát az a hatóság, mely az átalakulás kérdésében döntésre van hivatva. Abból, hogy ilyen ügyekben törvényjavaslatot köteles beterjeszteni, következik, hogy ez a kérdés végérvényesen csak a törvényhozás jóváhagyásával intézhető el. Ez felügyeletet gyakorol az ilyen ügyekben.

A mi törvényhozásunk szervezetét ismerve, előre állítható az, hogy ha a miniszter a kérelem helyességéről és szükségességéről meggyőződött és határozatot hozott, annak törvényhozási megerősítése nehézségekbe már nem ütközik, csak időt igényel. Az eljárás gyorsítására van törvényes mód. Tehát csak a belügyminisztert kell meggyőzni a kívánság alaposágáról. Ez már nehezebb, de nem lehetetlen.

1876. évben 45 városi törvényhatóság lett megszüntetve. Köztük Bakabánya, Breznóbánya, Korpona, Körmöcbánya, Zólyom, Nagybánya, Trencsén, Ujbánya. Nagyon sok van köztük olyan, amelyik a mi városunknál nagyobb, gazdagabb s a haladó, virágzó városok közé tartozik.

Az ilyen átalakulás nem szegény és nem jelent esést. Az ilyen irányú vélemény csak az elfogultságnak, a felületes gondolkodásnak eredménye.

A kérelmet a város vagy, annak lakosai terjeszthetik elő. A város egyetemét a törvényhatósági bizottság képviseli. A mi enket jól ismerjük. Ettől az ily irányú kérelmezést várnunk nem lehet, hogy miért, azt akkor fogjuk kimutatni, amikor már bizonyító adatokra hivatkozhatunk, hogy alaptalan vádaskodást ránk ne foghassanak.

A kérelem előterjesztéséről tehát a lakosságnak kell gondoskodnia, ha annak szükségességét már belátta. És pedig a polgármesternél kell azt beadni, aki azt a törvényhatósági bizottsághoz terjeszti be. A közgyűlés akkor, ha a kérelmet megkapta, az ügyben csak véleményt mondhat, de nem határozhat. A kérelmet véleményével a miniszterhez köteles felterjeszteni. Ez a törvényes út.

Ha a kérelmet az összes egyenes állami adó felénél többet fizető lakosok kérik, akkor a miniszter az átalakulás iránti kérelem teljesítését nem tagadhatja meg, ha megtagadni akarná is, vagy ha a törvényhatósági bizottság nem véleményezné is a teljesítést. Ezt jól meg kell jegyezni.

A kérelmet azonban a lakosság kisebb része is előterjesztheti, csak hogy ilyen esetben a miniszternek szabad keze van. Erősen érvényesülhetnek a különféle befolyások. Ezt kikerülni csak úgy lehet, ha a megokolás kétségtelen adatokkal jól van felszerelve és maga a kérelem alaposan van megzerkesztve. A tényekkel a közgyűlésnek, de különösen a miniszternek szembe szállni nehéz. Az igazságnak borzasztó nagy ereje van, mint a vízáradat

csókvásárlómat.” „Hiszen maga is egy csókot nem oly nagy dolognak tartott?” „Nem is az, mondtam, csak egy kis kivétellel. Lásza Tettes úr! ha egyenes, jóindulattal idejött volna s egyszerűen mondotta volna: édes Déryné! de szépen nézett ki tegnap, meg nem állhatom, hogy egy csókot ne kérjek magától . . . és lehet, meg is csókoltam volna. De ily nagy előkészületekkel, s nekem még árt szabni egy csókért! Én már nem vagyok 18 éves gyerek-lányka, de még akkor se merészelt volna senki ily ajánlatot tenni. Ilyenkor igen drága egy csók nálam. Igen, igen, drágább, mint az ékszer! Csak szerelmem tárgyát csókolgatom meg viszontcsókért, mely mindennél drágább nekem.” „Déryné! maga engem igen megszegyenített. Hát mitévő lennék én most már ezzel? Kérem, fogadja el.” „Hát nem tudja? Én fogtam szépen, ismét visszapakoltam s odaadtam kezébe: „Tessék hazavinni a Ts. asszonynak.” „No, maga engem szépen lefőzött. Isten úgy segéljen! hazaviszem nőmnek és azt mondom neki, hogy maga küldte ajándékba.” „Az a Ts. úr dolga” mondtam s végre távozott kedvetlenül.

Már közel volt a dél, egyszer jön a gróf kivörösödve és szörnyű izgatottan, ámbár nyugalmat színlelve. Csattog az ostorával kegyetlenül a levegőbe. Ugyan mi érhet,

rombol, ledönt, mindent irgalmatlanul, ami akadályozza és útjába esik.

Ha ilyen igazságokra lehet támaszkodni, akkor kevés ember is neki mehet az akadályoknak.

A mi városunkban az 1907. évi költség-előirányzat szerint 128.547 kor. 52 fillér egyenes állami adó van kivétel nélkül. Ha tehát a kérvényezők feltétlen sikert akarnak, akkor annyi embernek kell a kérést aláírni, hogy az általuk fizetett egyenes állami adó összesen 64.274 koronát tegyen ki legalább. Azt, vajjon ez lehetséges-e, később fogjuk megállapítani.

Legközelebb az egyenes állami adókkal fogunk foglalkozni egyenként.

HIREK.

Két jubileum.

Két ezüstös hajú férfit ünnepelt a múlt héten megható módon Selmecebánya közönsége. *Podhragyay Pál* prépost-plébánost és *Szép Gábor* m. kir. p. ü. számvizsgáló, számvéviségi főnökhelyettesét. Az előbbinek 40 éves papi jubileumát, az utóbbinak 40 éves állami szolgálatát ünnepelték. A jubiléumok érdemeit bővebben méltatni fölöslegesnek tartjuk. Elég méltatták azokat az ünnepi szónokok. Hiszen mindenki tudja, hogy *Podhragyay Pál* az igazi pap mintaképe, aki hivatását valóban úgy teljesítette, hogy egy szép élet alkonyán a társadalom osztatlan becsülése, tisztelete és szimpátiája fújja körül. Kiváló érdemeket szerzett és biztosította maga számára sok évtizedes munkálkodásával kartársai és a közönség megkülönböztetett szeretetét *Szép Gábor* is. Mi tehát csak az ünnepségek lefolyásáról számolunk be.

A *Podhragyay Pál* jubileumi ünnepsége vasárnap folyt le. A megindító, epizódokban gazdag jubileum 8 és fél órakor kezdődött a Nagyboldogasszony templomban tót nyelvű szentbeszéddel, amelyet Rozim József káplán mondott. Ezalatt azok, akik a magyar szentbeszédet akarták meghallgatni, a városháza tanácstermében gyülekeztek s onnan néhány perccel 9 óra előtt a fentnevezett templomba vonultak, hogy résztvegyenek a jubiléum miséjén. Evangélium után Herrmann József dr. káplán mondott magyar szentbeszédet. Jellemző a jubiléumra, hogy felkérte a szónokokat, hogy tartózkodjanak beszédjükben a reávonatkozó megemlékezésekről. Istentisztelet után kezdődött a tulajdonképeni ünnepség a jubiléum lakásán, a küldöttségek, testületek s magánosok tiszteletével. Elsőnek az irgalmas-nővérek két háza a fehér ruhás növendékekkel üdvözölte a prépostot. Utánuk a Szt. Erzsébet nőegylet tisztelettel özv. Wágner Józsefné vezetésével. Majd az ünnepség rendezésére alakult nagybizottság következett *Fodor László* dr. főbányatanácsos vezetésével. Megható, ünnepélyes, csöndben lelkes beszéddel üdvözölte *Fodor László* dr. *Podhragyay Pál* prépost-plébánost, kiemelve érdemeit, mint polgárát, a városnak, jellemzően szerénységét, békeszeretetét, akinek oly nagy hivatás jutott városunkban annak széthúzó társadalmát egységes mederbe terelni. Bejelenti, hogy a róm. kath.

hívek között a nagygyűlési kiegészítése céljából gyűjtést rendeztek, melynek eddigi eredménye felülhaladja a 3000 koronát. Kéri a jubiléumot, hogy engedje meg, hogy ez az alapítvány az ő nevével neveztesse el.

Hosszantartó, lelkes éljenzés fogadta *Fodor László* dr. meleg szavait, s csak sokára csendesedett le az ováció.

Ekkor lélekzetfojtva hallgatták a jubiléum köszönetét mondó, a meghatottságtól reszkető szavait. Férfias nyíltsággal mondom meg — mondotta többek közt a prépost — hogy nem vártam soha e magas kitüntetés, amelyet hálás köszönettel veszek. Ő, a maga részéről szerény tehetősége szerint szintén hozzá akar járulni a magasztos célú alapítványhoz; éppen ezért papi működésének első 15 éve emlékére, évenként egy darab 10 koronás arannyal s a mai nap emlékére 1000 koronával, összesen tehát 1150 koronával járul az alapítványhoz azon kijelentéssel, hogy ha az Úr megengedi neki, hogy megérje 50 éves papi jubileumát, ezen összeget növelni fogja. (Lelkes éljenzés.) További beszédjében megemlékezett azokról az időről, mikor ő is a gimnázium növendéke volt, s arról, hogy mily szeretettel viseltetett s viseltetik mindenkor annak sorsa iránt. Szümi nem akaró éljenzés fejezte be a jubiléum szavait, akinek ezután a városi tisztikar nevében — *Horváth Kálmán* polgármester beteg lévén — *Arthold Géza* tanácsos tolmácsolta a tisztikar jó kívánságait. A kir. kath. nagygyűlési élén *Jurkovich Emil* besztercebányai tankerületi kir. főigazgató magas röptű beszédben fejezte ki örömét, hogy szerencsés lehetett meggyőződni a város közönségének áldozatkészségéről a tanügyet illetően. Igéri, hogy a maga részéről a kellő helyen a leghatározottabban fogja pártfogolni a nagygyűlési kiegészítésének az ügyét. Tisztelegtek még: A dohánygyári tisztviselők *Adamecz Emil* igazgató vezetésével. Az athletikai klub *Heincz Hugóval* élén. A polgári társaság, a polgári dal- és zeneegylet, amelynek tagjait *Altmann Imre* vezette. A felső-rónai temetkezési egylet *Szép Gábor*; Az egyházi kórus *Cziczka Sándor*; A katolikus tanítótestület *Tuka Antal* vezetésével. A tót ajkú hívek üdvözlését *Kartik János* bányamunkás tolmácsolta. Az egyletek, testületek tisztelegése után a város színe-java tisztelegett az ünnepelnél, akiknek sorában ott láttuk: Herrmann Miksa főiskolai rektort, Böckh Hugó dr., Bárdossy Antal, Kachelmann Farkas főbányatanácsosokat, Liha Antal járásbíró, Király Ernő liceumi igazgatót, Vitális István dr., Fekete István liceumi tanárokat, Tölgyessy Gyula postafőnököt, stb.

Az ünnepelők nagy seregével a prépost hosszasan elbeszélgetett, akiknek gazdag buffét állt rendelkezésükre.

Szép Gábor m. kir. p. ü. számvizsgáló, számvéviségi főnökhelyettes 40 éves szolgálati jubileumát tisztviselő társai társas vacsora keretében ünnepelték szombaton este, amelyen közéletünk kitünőségei, valamennyi testület résztvevett. Körülbelül 127 résztvevő számára terítették.

A legjobb hangulatban lefolyt vacsora menüje a következő volt:

Hal tartár mártással.

Sódar.

Szárnyas saláta-val és befőttel.

Dessert. Gyümölcs.

Szerencsi rizling.

Ásványvíz.

A pecsenyéjén felállott *Hank József* p. ü. számtiszt, s a m. kir. számvéviség tisztikara nevében meleg hangon köszöntötte fel az ünnepeltet, aki kettős ünnepet ül, 40 éves szolgálati jubileumát és 56-ik születése napját. A zajos éljenzés csillapultával *Kachelmann Farkas* bányatanácsos a bányagazgatóság nevében üdvözölte Szépet. Majd *Sztancsay Miklós* városi főjegyző a város közönsége nevében köszöntötte fel a város kedves tisztviselő polgárát. Az üdvözölő beszédek elhangzása után az ünnepelt állott fel s köszöntötte meg a kitüntetés, mely őt e napon érte; Isten áldását kérve e hazára, a jelenlévőkre üritette poharát. Zajos, szümi nem akaró éljenzéssel üdvözölték a beszéd után a jelenlévők, az ünnepeltet. Megeredt ezután a felköszöntők árja. Beszéltek: *Erdélyszky Zsigmond* (a megjelentekre), *Király Ernő*, *Stuller Gyula* dr. (az ünnepeltre), *Vitális István* dr. (az ünnepelt családjára), *Pogány Béla* (az ünnepeltre), *Hank József* (a beteg polgármesterre, majd *Guba Pálra*), *Guba Pál* (az ünnepeltre), *Vörös József* (Bradofka Frigyesre). A társaság a késő éjjeli órákig maradt együtt a legkedélyesebb hangulatban.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter *Moha Ádám* selmecebányai lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká a selmecebányai m. kir. bányagazgatóság mellé rendelt számvéviséghez kinevezte.

— **Fényes esküvő** volt f. hó 27-én. *Heincz Hugó* ügyvéd, volt orsz. képviselő és neje *Glos Jolán* úrnő leánya *Klára* ment férjhez *Nehoda Jenő* ózdi vasgyári mérnökhöz. Tanukként *Nehoda Imre* és *Podhradszky Lajos* szerepeltek. Esküvő után lakoma volt az örömszülők házában.

— **Látogatás.** A besztercebányai tankerület új főigazgatója — *Jurkovich Emil* — f. hó 20, 21 és 22-én látogatta meg hivatalosan a helybeli kir. kath. gimnáziumot, 25, 26 és 27-én pedig az ág. ev. liceumot. Hivatalos látogatásai alatt szerzett tapasztalatait a 23-án illetve 27-én tartott értekezleteken közölte a tanárokkal. Legnagyobb megelégedését fejezte ki mindkét intézetben úgy a tanulók tanulmányi előmenetele, mint vallás-erkölcsi és fegyelmi állapota felett. Látogatásai befejezte után 27-én Rozsnyóra utazott folytatni hivatalos körúttját.

— **Követendő példa.** Hontvármegye törvényhatósági bizottsága e hó 19-én rendkívüli közgyűlést tartott, melynek legfontosabb tárgya a vasút-ügy volt. A közgyűlésen 39 szóval 2 ellenében a dunapolyvölgyi vasutvonalhoz megszavazott 120.000 korona hozzájárulási összeg érvényét további egy évre meghosszabbította. A balassagyarmat—zólyomi és korponai vasut tervezeténél *Czobor László*, *Wilezek Vilmos* gróf, *Csermák Ernő* dr., *Haydin Károly* és *Ivánka László* szakszertien fejtették a korpona—zólyomi vonal kiépítésének nagy közgazdasági jelentőségét. A közgyűlés egyhangú határozattal a vasut céljaira egyelőre 40.000 koronát szavazott meg.

Közigazgatási szakkönyvtárak.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter a közigazgatás színvonalának emelése érdekében az egész tisztviselői kart közvetlenül érdeklő körrendeletet intézett a városok törvényhatóságához. Mindenekelőtt elrendelte a miniszter, hogy ezentúl a tisztviselők nem saját költségükön lesznek kötelesek a törvénygyűjteményt megszerezni, hanem az illető hivatalok leltárához fog tartozni a törvénygyűjtemény is. A miniszter azonban gondoskodni kíván arról is, hogy közigazgatási tisztviselők a szakmájukba vágó tudományos irodalom jelesebb termékeihez külön anyagi megterhelésük nélkül hozzáférhessenek és hogy rendelkezésükre álljanak azok az eszközök, melyekkel elméleti ismereteiket saját szakmájukban folyton bővíthessék és önképzésüket gyakorolhassák. Evégből a miniszter a vármegyék központjain, sőt a lehetőséghez képest a járási székhelyeken is közigazgatási szakkönyvtárakat szándékozik létesíteni, még pedig olyképen, hogy a vármegyék is hoznának némi áldozatot, de a miniszter is hajlandó ez irányban támogatást nyújtani.

— **Az Erdősi emléktáblára** újabb a következő adományok érkeztek: Marek Sándor 30 fill., Selmeci Népbank Részvénytársaság 5 kor., Bauwerth István, Baán Elemér, Ágfalvi Alajos 2—2 kor., Joerges Ágost, Szolár Lajos, Dimák Gyula, Kapp Jakab dr., Schmidt Ferenc, Illés, Árkosi Béla, Olvashatatlan, Burdás Pál, Schwartz Ottó dr., Lestyánszky József 1—1 kor., Kőrös László 5 kor., Özv. Hajdu Béláné, Hoznek Gyula, Gerő Gusztáv, Bársony Árpád, Hornyacsék István 2—2 kor., Heim Antal, Mracsék Lipót, Fizély Ágoston 1—1 kor., Grósz Manó 1 kor., Daubner Béla (Salgó-Tarján) 2 kor., A helybeli *Cipőgyár* ivén (78 aláírás) 20 kor. 60 fill., Horváth Kálmán 5 kor., Arthold Géza, Sztancsaj Miklós, Bolemann Ede 2—2 kor., Murányi Károly, Kolosi János, Kalmár István, Csányi Ottó, Gazsi Ferenc, Szpiska Mihály, Szél László dr., Zólyomy Imre 1—1 kor., Floch Béla 50 fill., Petykó Sándor 40 fill., Kovács József 20 fill., Schwarcz József 2 kor., Winterstein Bernát, Mendl Frigyes, Goldner Adolf, Ifj. Weisz Samu, Fischer Adolf 1—1 kor., Hermann Miksa 6 kor., Bartha Béla dr., Faller Károly, Téglás Károly, Bolemann Géza, Barlai Béla dr., Muzsnay Géza, Kövesi Antal, Jankó Sándor, Szent-Istványi Gyula, Kövessi Ferenc dr. 2—2 kor., Ponner János, Gebhard József, Balázs István, Török, Fekete Zoltán, Baumerth Dániel 1—1 kor., Kir. kath. gimnázium tanulói 20 kor. 40 fill., Róm. kath. nőegylet 4 kor., Özv. Eckert Diszmasné, Horváth Kálmánné 2—2 kor., Özv. Vágner Józsefné, Özv. Mihalik Istvánné, Cziczka Sándorné, Schwartz Ottóné drné, Sipos Ferencné, Hamrák Ferencné, Árkosi Béláné 1—1 kor., Csányi Ottóné 30 fill., Hidvéghy Árpád 2 kor., Szlabi Ádám 60 fill. *Hodrusbányáról*: Grünzweig Imre, Olvashatatlan, Sós Antal dr. 2—2 kor., Lindmayer Ilona, Rutkay Károly, Nitskó János, Grünzweig Vilmos, Horváth József, Neubaurik József, Bacsik János, Andresal János, Metzky János, Jellenek Böske, Kubinyi József, Rittzás István, Szpiska János 1—1 kor., Grünzweig Imre 20 fill. *Bélabányáról*: Goldfusz Mihály 2 kor., Thonhanser Antal, Ballon István, Vallásek Géza, Szlovovszky Gyula 1—1 kor. *Pásztórol*: (K. Gu-

lyás István gyűjtése) adakoztak: Bikkal László, Demecs József, Fligler Lajos, Kecsey Mihály, Kemény Dezső, Láng János, Pekelnitzky László, Székely Andor, Kovács-Gulyás István. Összesen 8 kor.

Multkori kimutatásunk 524 kor. 80 fill.

Mai kimutatásunk 194 kor. 50 fill.

Összesen 719 kor. 30 fill.

— **A városok kedvezménye az ipari vállalatoknak.** Ebben a fontos kérdésben a *Honi Ipar* szerkesztősége nyilatkozásra hívta fel az egyes ipari szempontból fontos városok tanácsait. Temesvár, Kassa, Kolozsvár, Arad, Sopron, Marosvásárhely, Baja, Kecskemét, Debrecen, Komárom, Szabadka, Székesfehérvár, Selmec- és Bélabánya, Hódmezővásárhely, Szatmárnémeti tanácsai nyilatkoztak már a *Honi Ipar*-ban a városaik által nyújtott kedvezményekre vonatkozólag. A *Honi Ipar* folytatja a sorozat közlését és mihelyt a lista teljes lesz, füzet alakjában fogja kiadni a városok nyilatkozatait. A füzet felöleli azt a kérdést is, hogy az egyes városok milyen iparvállalatok létesítésére alkalmasak. Minthogy az állam által nyújtott iparfejlesztési törvény mellett okvetlenül ismerni kell az egyes városok álláspontját az új alapítások iránt, a legnagyobb érdeklődéssel tekinthetünk ezen mű megjelenése elé.

— **Szomorú számok.** A számok is tudnak szomorúságról beszélni. Ilyen nagy szomorúságokat beszél az országnak a statisztika, amely a mult év adatait összesíti és tárja fel előttünk. Kérlehetetlenül, a becsületes tudomány lelkiismeretével számol be a statisztikai hivatal kimutatása a kivándorlás ijesztő emelkedéséről és a népszaporodás megdőbentő csökkenéséről. Ime a legújabb számok: Mult év december havában Magyarországon 55025 gyermek született, az elhaltak száma 44720-ra rúgott, úgy, hogy a természetes szaporodás 10305-öt tett, 2677-tel kevesebbet, mint a megelőző esztendő utolsó hónapjában. Ugyancsak a mult év december havában az egész országban 20891 utlevelet váltottak ki, amelyek kivándorlásra 19024 embert jogosítanak. A megelőző év decemberével összehasonlítva, 1983-mal szaporodott a kivett utlevelek száma. A természetes népszaporodás tehát apadt, a kivándorlás ellenben nőtt. De hasonlitsuk össze a természetes szaporodás által ember-tökeben elért nyereségét az országnak a kivándorlás folytán szenvedett veresességgel. Decemberben 10305 lélekkel gyarapította a lakosságot a születések számának a fölölege, ellenben a kivándorlás ugyanebben a hónapban 19024 emberrel apasztotta az ország népességét. A népesség tehát ebben a hónapban nem gyarapodott, hanem fogyott, még pedig *majdnem kilencezer lélekkel*.

— **Miért nem mennek férjhez a leányok?** Ezzel az örökké érdekes, komoly kérdéssel foglalkozik a híres olasz író, *Serao Matild*, lapjának mult heti számában. A kérdés újbóli fejtegetésére alkalmat az adott, hogy Olaszországban a házasságkötések száma évről-évre apad és a fiatal emberek lelkesedése a nőtlenségért folyton emelkedik. Hogy mi ennek az oka, arról többek között ezeket írja *Serao Matild*:

Főleg a leányok a hibásak, mert a házasságról téves és hamis fogalmat alkotnak maguknak. Fantasztikus álmaikkal a józan emberben szármalmas mosolyt kel-

tenek. A boldogság fogalmáról meg éppen a legfurcsább hitük van. Azt hiszik, hogy a boldogság csak abban a házasságban van, amelyben a férfi a nőt, mint egy menyét lényt szereti, minden áldozatra kész vele szemben és a föld minden kincsét a lába elé rakná. Ha nagy a hozománya, ezt érezteti a férjével s ha csekély, az igényei nem kisebbek a milliomos aszszony kívánságainál. Ily körülmények közt természetes, hogy a férfiak bármily nagy vonzalmat is érezzenek valaki iránt, mihelyt ez eszükbe jut, meghátrálnak. Van-e olyan leány, ki nyíltan így szól önmagához: Nem akarok férjemnek királynője lenni, hanem hű társa az életben; nem kívánom, hogy a férjem örjögésig szeressen s én a bolondulásig imádjam őt. Az a vágyam csupán, hogy jó és rossz napokban hű barátinje maradhassak uramnak.

A legérdekesebb a dologban, hogy *Serao Matild* ő nagysága kutya-macska módjára él az urával s így neki igazán sok keserű tapasztalatot volt alkalma szerezni az édes házasságról.

MULATSÁGOK.

— **Az izraelita leányegylet táncvigalma.** A farsang zajos szezonján túl ritkaság, hogy mulatság olyan hatalmas érdeklődést keltsen, mint az izraelita leányegylet táncvigalma. A szokatlan, lázas érdeklődésből következtetve előrelátható ennek a mindenképen élvezetesnek ígérkező estének a nagy sikere. Múltán várhatják a fáradhatatlan rendezők a teljes sikert, mikor felolvasó asztaluknál láthatják *Kiss Arnold* dr.-t a tudós főrabbit. A mulatság, mely szombaton lesz, este 8 órakor kezdődik.

Egyleti élet.

— **A függetlenségi és 48-as pártkör** rendes havi választmányi gyűlését *március 2-án szombaton* délután 6 órakor tartja meg a Heim-féle vendéglőben.

APRÓSÁGOK.**Helyreigazítás.**

Legutóbbi számunkban azt írtuk, hogy a város közönsége örül, ha a főispánt nem látja. Ez, úgy látszik, nem egészen így van, mert a város közönségét képviselő törvényhatósági bizottság 970/907. számú határozatával kimondta, hogy „a közönségnek óhaja és törekvése, hogy a város főispánja itt idegennek magát ne érezhesse s itt ne csak szívesen látott vendég legyen, de városunkban otthont is találjon.”

Ha ez így van kötelességünknek tartjuk, hogy elégtételt adjunk neki. Indítványozzuk, hogy a közönség legközelebb ha eljön, tüntető fáklyásmenetet rendezzen

rombol, ledönt mindent irgalmatlanul, ami akadályozza és útjába esik.

Ha ilyen igazságokra lehet támaszkodni, akkor kevés ember is neki mehet az akadályoknak.

A mi városunkban az 1907 évi költség-előirányzat szerint 128.547 kor. 52 fillér egyenes állami adó van kivétel nélkül. Ha tehát a kérvényezők feltétlen sikert akarnak, akkor annyi embernek kell a kérelmet aláírni, hogy az általuk fizetett egyenes állami adó összesen 64.274 koronát tegyen ki legalább. Azt, vajjon ez lehetséges-e, később fogjuk megállapítani.

Legközelebb az egyenes állami adókkal fogunk foglalkozni egyenként.

HIREK.

Két jubileum.

Két ezüstös hajú férfit ünnepelt a múlt héten megható módon Selmecebányai közönsége. *Podhragyay Pál* prépost-plébánost és *Szép Gábor* m. kir. p. ü. számvizsgáló, számvéviségi főnökhelyettesét. Az előbbinek 40 éves papi jubileumát, az utóbbinak 40 éves állami szolgálatát ünnepelték. A jubiléumok érdemeit bővebben méltatni fölöslegesnek tartjuk. Eléggé méltatták azokat az ünnepi szónokok. Hiszen mindenki tudja, hogy *Podhragyay Pál* az igazi pap mintaképe, aki hivatását valóban úgy teljesítette, hogy egy szép élet alkonyán a társadalom osztatlan becsülése, tisztelete és szimpátiája fonja körül. Kiváló érdemeket szerzett és biztosította maga számára sok évtizedes munkálkodásával kartársai és a közönség megkülönböztetett szeretetét *Szép Gábor* is. Mi tehát csak az ünnepségek lefolyásáról számolunk be.

A *Podhragyay Pál* jubileumi ünnepsége vasárnap folyt le. A megindító, epizódokban gazdag jubileum 8 és fél órakor kezdődött a Nagyboldogasszony templomban tót nyelvű szentbeszéddel, amelyet Rozim József káplán mondott. Ezalatt azok, akik a magyar szentbeszédet akarták meghallgatni, a városháza tanácstermében gyülekeztek s onnan néhány perccel 9 óra előtt a fentnevezett templomba vonultak, hogy résztvegyenek a jubiléum miséjén. Evangelium után Herrmann József dr. káplán mondott magyar szentbeszédet. Jellemző a jubiléumra, hogy felkérte a szónokokat, hogy tartózkodjanak beszédjükben a reávonatkozó megemlékezésekről. Istentisztelet után kezdődött a tulajdonképeni ünnepelés a jubiléum lakásán, a küldöttségek, testületek s magánosok tiszteletével. Először az irgalmas-nővérek két háza a fehér ruhás növendékekkel üdvözölte a prépostot. Utánuk a Szt. Erzsébet nőegylet tisztelettel özv. Wágner Józsefné vezetésével. Majd az ünnepség rendezésére alakult nagybizottság következett *Fodor László* dr. főbányatanácsos vezetésével. Megható, ünnepélyes csöndben lelkes beszéddel üdvözölte *Fodor László* dr. *Podhragyay Pál* prépost-plébánost, kiemelve érezeit, mint polgárát, a városnak, jellemzően szerénységét, békeszeretetét, akinek oly nagy hivatás jutott városunkban annak széthúzó társadalmát egységes mederbe terelni. Bejelenti, hogy a róm. kath.

hívek között a nagygimnázium kiegészítése céljából gyűjtést rendeztek, melynek eddigi eredménye felülhaladja a 3000 koronát. Kéri a jubiléumot, hogy engedje meg, hogy ez az alapítvány az ő nevével neveztesse el.

Hosszantartó, lelkes éljenzés fogadta *Fodor László* dr. meleg szavait, s csak sokára esendenedett le az ováció.

Ekkor lélekzetfojtva hallgatták a jubiléum köszönetét mondó, a meghatettségig terjedő szavait. Férfias nyíltsággal mondom meg — mondotta többek közt a prépost — hogy nem vártam soha e magas kitüntetés, amelyet halás köszönettel veszek. Ő, a maga részéről szerény tehetősége szerint szintén hozzá akar járulni a magas célu alapítványhoz; épen ezért papi működésének első 15 éve emlékére, évenként egy darab 10 koronás arannyal s a mai nap emlékére 1000 koronával, összesen tehát 1150 koronával járul az alapítványhoz azon kijelentéssel, hogy ha az Úr megengedi neki, hogy megérje 50 éves papi jubileumát, ezen összeget növelni fogja. (Lelkes éljenzés.) További beszédjében megemlékezett azokról az időkről, mikor ő is a gimnázium növendéke volt, s arról, hogy mily szeretettel viseltetett s viseltetik mindenkor annak sorsa iránt. Szünni nem akaró éljenzés fejezte be a jubiléum szavait, akinek ezután a városi tisztikar nevében — Horváth Kálmán polgármester beteg lévén — *Arthold Géza* tanácsos tolmácsolta a tisztikar jó kívánságait. A kir. kath. nagygimnázium élén *Jurkovits Emil* besztercebányai tankertületi kir. főigazgató magas röptű beszédben fejezte ki örömet, hogy szerencsés lehetett meggyőződni a város közönségének áldozatkészségéről a tanügyet illetőleg. Igéri, hogy a maga részéről a kellő helyen a leghatározottabban fogja pártfogolni a nagygimnázium kiegészítésének az ügyét. Tisztelegtek még: A dohánygyári tisztviselők *Adamecz Emil* igazgató vezetésével. Az athletikai klub *Heincz Hugóval* élén. A polgári társaskör, a polgári dal- és zeneegylet, amelynek tagjait *Altmann Imre* vezette. A felső-rónai temetkezési egylet *Szép Gábor*; Az egyházi kórus *Cziczka Sándor*; A katolikus tanítótestület *Tuka Antal* vezetésével. A tót ajkú hívek üdvözletét *Kartik János* bányamunkás tolmácsolta. Az egyletek, testületek tisztelegése után a város színe-java tisztelettel az ünnepelnél, akiknek sorában ott láttuk: Herrmann Miksa főiskolai rektort, Böckh Hugó dr., Bárdossy Antal, Kachelmann Farkas főbányatanácsosokat, Liha Antal járásbíró, Király Ernő liceumi igazgatót, Vitális István dr., Fekete István liceumi tanárokat, Tölgyessy Gyula postafőnököt, stb.

Az ünnepelők nagy seregével a prépost hosszasan elbeszélgetett, akinek gazdag buffét állt rendelkezésükre.

Szép Gábor m. kir. p. ü. számvizsgáló, számvéviségi főnökhelyettes 40 éves szolgálati jubileumát tisztviselő társai társas vacsora keretében ünnepelték szombat este, amelyen közéletünk kitünőségei, valamennyi testület résztvett. Körülbelül 127 résztvevő számára terítették.

A legjobb hangulatban lefolyt vacsora menüje a következő volt:

Hal tartár mártással.

Sódar.

Szárnyas salátával és befőttel.

Dessert. Gyümölcs.

Szerencsi rizling.

Ásványvíz.

A peesenynél felállott *Hank József* p. ü. számtiszt, s a m. kir. számvéviség tisztikara nevében meleg hangon köszöntötte fel az ünnepeltet, aki kettős ünnepet ül, 40 éves szolgálati jubileumát és 56-ik születése napját. A zajos éljenzés csillapultával *Kachelmann Farkas* bányatanácsos a bányagazgatóság nevében üdvözölte Szépet. Majd *Sztancsny Miklós* városi főjegyző a város közönsége nevében köszöntötte fel a város kedves tisztviselő polgárát. Az üdvözölő beszédek elhangzása után az ünnepelt állott fel s köszönte meg a kitüntetés, mely őt e napon érte; Isten áldását kérve e hazára, a jelenlevőkre üritette poharát. Zajos, szünni nem akaró éljenzéssel üdvözölték a beszéd után a jelenlevők, az ünnepeltet. Megeredt ezután a felköszöntők írja. Beszéltek: *Erdélyszky Zsigmond* (a megjelentekre), *Király Ernő*, *Stuller Gyula* dr. (az ünnepeltre), *Vitális István* dr. (az ünnepelt családjára), *Pogány Béla* (az ünnepeltre), *Hank József* (a beteg polgármesterre, majd Guba Pálra), *Guba Pál* (az ünnepeltre), *Vörös József* (Bradofka Frigyesre). A társaság a késő éjjeli órákig maradt együtt a legkedélyesebb hangulatban.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter *Moha Ádám* selmecebányai lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká a selmecebányai m. kir. bányagazgatóság mellé rendelt számvéviséghez kinevezte.

— **Fényes esküvő** volt f. hó 27-én. *Heincz Hugó* ügyvéd, volt orsz. képviselő és neje *Glos Jolán* úrnő leánya *Klára* ment férjhez *Nehoda Jenő* ózdi vasgyári mérnökhöz. Tanuként *Nehoda Imre* és *Podhradszky Lajos* szerepeltek. Esküvő után lakoma volt az örömszülők házában.

— **Látogatás.** A besztercebányai tanterület új főigazgatója — *Jurkovich Emil* — f. hó 20, 21 és 22-én látogatta meg hivatalosan a helybeli kir. kath. gimnáziumot, 25, 26 és 27-én pedig az ág. ev. liceumot. Hivatalos látogatásai alatt szerzett tapasztalatait a 23-án illetve 27-én tartott értekezleteken közölte a tanárokkal. Legnagyobb megelégedését fejezte ki mindkét intézetben úgy a tanulók tanulmányi előmenetele, mint vallás-erkölcsi és fegyelmi állapota felett. Látogatásai befejezte után 27-én Rozsnyóra utazott folytatni hivatalos körútját.

— **Követendő példa.** Hontvármegye törvényhatósági bizottsága e hó 19-én rendkívüli közgyűlést tartott, melynek legfontosabb tárgya a vasut-ügy volt. A közgyűlésen 39 szóval 2 ellenében a dunapolyvölgyi vasutvonalhoz megszavazott 120.000 korona hozzájárulási összeg érvényét további egy évre meghosszabbította. A balassagyarmat—zólyomi és korponai vasut tervezeténél *Czobor László*, *Wilczek Vilmos* gróf, *Osermák Ernő* dr., *Haydin Károly* és *Ivánka László* szakemberen fejtették a korpona—zólyomi vonal kiépítésének nagy közgazdasági jelentőségét. A közgyűlés egyhangú határozattal a vasut céljaira egyelőre 40.000 koronát szavazott meg.

Közigazgatási szakkönyvtárak.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter a közigazgatás színvonalának emelése érdekében az egész tisztviselői kart közvetlenül érdeklő körrendeletet intézett a városok törvényhatóságához. Mindenekelőtt elrendelte a miniszter, hogy ezentúl a tisztviselők nem saját költségükön lesznek kötelesek a törvénygyűjteményt megszerezni, hanem az illető hivatalok leltárához fog tartozni a törvénygyűjtemény is. A miniszter azonban gondoskodni kíván arról is, hogy közigazgatási tisztviselők a szakmájukba vágó tudományos irodalom jelesebb termékeihez külön anyagi megterhelésük nélkül hozzáférhessenek és hogy rendelkezésükre álljanak azok az eszközök, melyekkel elméleti ismereteiket saját szakmájukban folyton bővíthessék és önképzésüket gyakorolhassák. Evégből a miniszter a vármegyék központjain, sőt a lehetőséghez képest a járási székhelyeken is közigazgatási szakkönyvtárakat szándékozik létesíteni, még pedig olyképen, hogy a vármegyék is hoznának némi áldozatot, de a miniszter is hajlandó ez irányban támogatást nyújtani.

— **Az Erdősi emléktáblára** újabban a következő adományok érkeztek: Marek Sándor 30 fill., Selmeci Népbank Részvénytársaság 5 kor., Baumerth István, Baán Elemér, Ágfalvi Alajos 2—2 kor., Joerges Ágost, Szolár Lajos, Dimák Gyula, Kapp Jakab dr., Schmidt Ferenc, Illés, Árkosi Béla, Olvashatatlán, Burdás Pál, Schwartz Ottó dr., Lestyánszky József 1—1 kor., Kőrös László 5 kor., Özv. Hajdu Béláné, Hoznek Gyula, Gerő Gusztáv, Bársony Árpád, Hornyacsak István 2—2 kor., Heim Antal, Mracsek Lipót, Fizély Ágoston 1—1 kor., Grósz Manó 1 kor., Daubner Béla (Salgó-Tarján) 2 kor., A helybeli *Cipőgyár* ivén (78 aláírás) 20 kor. 60 fill., Horváth Kálmán 5 kor., Arthold Géza, Sztancsaj Miklós, Bolemann Ede 2—2 kor., Murányi Károly, Kolosi János, Kalmár István, Csányi Ottó, Gazsi Ferenc, Szpiska Mihály, Szél László dr., Zólyomy Imre 1—1 kor., Floch Béla 50 fill., Petykó Sándor 40 fill., Kovács József 20 fill., Schwarcz József 2 kor., Winterstein Bernát, Mendl Frigyes, Goldner Adolf, Ifj. Weisz Samu, Fischer Adolf 1—1 kor., Hermann Miksa 6 kor., Bartha Béla dr., Faller Károly, Téglás Károly, Bolemann Géza, Barlai Béla dr., Muzsnay Géza, Kövesi Antal, Jankó Sándor, Szent-Istváni Gyula, Kövessi Ferenc dr. 2—2 kor., Ponner János, Gebhard József, Balázs István, Török, Fekete Zoltán, Baumerth Dániel 1—1 kor., Kir. kath. gimnázium tanulói 20 kor. 40 fill., Róm. kath. nőegylet 4 kor., Özv. Eckert Dismásné, Horváth Kálmánné 2—2 kor., Özv. Vágner Józsefné, Özv. Mihalik Istvánné, Cziczka Sándorné, Schwartz Ottóné drné, Sipos Ferencné, Hamrák Ferencné, Árkosi Béláné 1—1 kor., Csányi Ottóné 30 fill., Hidvéghy Árpád 2 kor., Szlabi Ádám 60 fill. *Hodrusbányáról*: Grünzweig Imre, Olvashatatlán, Sós Antal dr. 2—2 kor., Lindmayer Ilona, Rutikay Károly, Nitskó János, Grünzweig Vilmos, Horváth József, Neubaurik József, Bacsik János, Andresal János, Metzky János, Jellenek Böske, Kubinyi József, Rittzás István, Szpiska János 1—1 kor., Grünzweig Imre 20 fill. *Bélabányáról*: Goldfusz Mihály 2 kor., Thonharter Antal, Ballon István, Vallásék Géza, Szlovovszky Gyula 1—1 kor. *Pásztoról*: (K. Gu-

lyás István gyűjtése) adakoztak: Bikkal László, Demecs József, Fligler Lajos, Kecsey Mihály, Kemény Dezső, Láng János, Pekelnitzky László, Székely Andor, Kovács-Gulyás István. Összesen 8 kor.

Multkori kimutatásunk 524 kor. 80 fill.

Mai kimutatásunk 194 kor. 50 fill.

Összesen 719 kor. 30 fill.

— **A városok kedvezménye az ipari vállalatoknak.** Ebben a fontos kérdésben a *Honi Ipar* szerkesztősége nyilatkozásra hívta fel az egyes ipari szempontból fontos városok tanácsait. Temesvár, Kassa, Kolozsvár, Arad, Sopron, Marosvásárhely, Baja, Kecskemét, Debrecen, Komárom, Szabadka, Székesfehérvár, *Selmec- és Bélabánya*, Hódmezővásárhely, Szatmárnémeti tanácsai nyilatkoztak már a *Honi Ipar*-ban a városaik által nyújtott kedvezményekre vonatkozólag. A *Honi Ipar* folytatja a sorozat közlését és mihelyt a lista teljes lesz, füzet alakjában fogja kiadni a városok nyilatkozatait. A füzet felöleli azt a kérdést is, hogy az egyes városok milyen iparvállalatok létesítésére alkalmasak. Minthogy az állam által nyújtott iparfejlesztési törvény mellett okvetlenül ismerni kell az egyes városok álláspontját az új alapítások iránt, a legnagyobb érdeklődéssel tekinthetünk ezen mű megjelenése elé.

— **Szomorú számok.** A számok is tudnak szomorúságról beszélni. Ilyen nagy szomorúságokat beszél az országnak a statisztika, amely a múlt év adatait összesíti és tárja fel előttünk. Kérlehetetlenül, a becsületes tudomány lelkiismeretével számol be a statisztikai hivatal kimutatása a kivándorlás ijesztő emelkedéséről és a népszaporodás megdőbbentő csökkenéséről. Ime a legújabb számok: Múlt év december havában Magyarországon 55025 gyermek született, az elhaltak száma 44720-ra rúgott, úgy, hogy a természetes szaporodás 10305-öt tett, 2677-tel kevesebbet, mint a megelőző esztendő utolsó hónapjában. Ugyancsak a múlt év december havában az egész országban 20891 utivelet váltottak ki, amelyek kivándorlásra 19024 embert jogosítanak. A megelőző év decemberével összehasonlítva, 1983-mal szaporodott a kivett utivelek száma. A természetes népszaporodás tehát apadt, a kivándorlás ellenben nőtt. De hasonlitsuk össze a természetes szaporodás által ember-tökében elért nyereségét az országnak a kivándorlás folytán szenvedett vereszeséggel. Decemberben 10305 lélekkel gyarapította a lakosságot a születések számának a fölölege, ellenben a kivándorlás ugyanebben a hónapban 19024 emberrel apasztotta az ország népességét. A népesség tehát ebben a hónapban nem gyarapodott, hanem fogyott, még pedig *majdnem kilencezer lélekkel*.

— **Miért nem mennek férjhez a leányok?** Ezzel az örökké érdekes, komoly kérdéssel foglalkozik a híres olasz író, *Serao Matild*, lapjának múlt heti számában. A kérdés újbóli fejtegetésére alkalmat az adott, hogy Olaszországban a házasságkötések száma évről-évre apad és a fiatal emberek lelkesedése a nőtlenségért folyton emelkedik. Hogy mi ennek az oka, arról többek között ezeket írja *Serao Matild*:

Főleg a leányok a hibásak, mert a házasságról téves és hamis fogalmat alkotnak maguknak. Fantasztikus álmaikkal a józau emberben szármalmas mosolyt kel-

tenek. A boldogság fogalmáról meg éppen a legfurcsább hitük van. Azt hiszik, hogy a boldogság csak abban a házasságban van, amelyben a férfi a nőt, mint egy menyét lényt szereti, minden áldozatra kész vele szemben és a föld minden kincsét a lába elé rakná. Ha nagy a hozománya, ezt érezteti a férjével s ha csekély, az igényei nem kisebbek a milliomos aszszony kívánságainál. Ily körülmények közt természetes, hogy a férfiak bármily nagy vonzalmat is érezzenek valaki iránt, mihelyt ez eszükbe jut, meghátrálnak. Van-e olyan leány, ki nyíltan így szól önmagához: Nem akarok férjemnek királynője lenni, hanem hű társa az életben; nem kívánom, hogy a férjem örjögésig szeressen s én a bolondulásig imádjam őt. Az a vágyam csupán, hogy jó és rossz napokban hű barátinje maradhassak uramnak.

A legérdekesebb a dologban, hogy *Serao Matild* ő nagysága kutya-macska módjára él az urával s így neki igazán sok keserű tapasztalatot volt alkalma szerezni az édes házasságról.

MULATSÁGOK.

— **Az izraelita leányegylet táncvigalma.** A farsang zajos szezonján túl ritkaság, hogy mulatság olyan hatalmas érdeklődést keltsen, mint az izraelita leányegylet táncvigalma. A szokatlan, lázas érdeklődésből következtetve előrelátható ennek a mindenképen élvezetesnek ígérkező estének a nagy sikere. Méltán várhatják a fáradhatatlan rendezők a teljes sikert, mikor felolvasó asztaluknál láthatják *Kiss Arnold* dr.-t a tudós főrabbit. A mulatság, mely szombaton lesz, este 8 órakor kezdődik.

Egyleti élet.

— **A függetlenségi és 48-as pártkör** rendes havi választmányi gyűlését *március 2-án szombaton* délután 6 órakor tartja meg a Heim-féle vendéglőben.

APRÓSÁGOK.**Helyreigazítás.**

Legutóbbi számunkban azt irtuk, hogy a város közönsége örül, ha a főispánt nem látja. Ez úgy látszik, nem egészen így van, mert a város közönségét képviselő törvényhatósági bizottság 970 907. számú határozatával kimondta, hogy „a közönségnek óhaja és törekvése, hogy a város főispánja itt idegennek magát ne érezhesse s itt ne csak szívesen látott vendég legyen, de városunkban otthont is találjon.”

Ha ez így van kötelességünknek tartjuk, hogy elégtételt adjunk neki. Indítványozzuk, hogy a közönség legközelebb ha eljön, tüntető fáklyásmenetet rendezzen

pótadóból. Egye meg a fene, nem baj, ha több is lesz, kibírjuk.

De hát miért bíztatnak annyian a felebbezés beadására? Az ördög ismeri ki magát ebben a városban. Az emberek itt nem két, de háromszínek. Minden versnek az a vége, hogy nekünk — nincs igazunk.

Szerkesztői üzenetek.

(Kéziratokat nem adunk vissza, névtelen levelekre nem válaszolunk.)

Ö. Köszönjük a szíves küldeményt, s örömmel fogadjuk az ígért dolgokat. A tárcsa jön, a vers azonban terjedelménél és kissé romantikus tárgyánál fogva nem a mi lapunkba való. Akad ott, ahonnan ez való modernebb s könnyedebb história is.

Grohmann
Gyula könyv és papirkereskedésében. Legalkalmasabb ajándéktárgyak mindenkinek.

Könyv- és papirkereskedésében, valamint könyvnyomdájában egy-egy jó magaviseletű 14—15 éves

tanuló

fizetéssel azonnal fölvetetik.

Grohmann Gyula.

A legszebb és legkedvesebb ajándék egy

kitűnő gramofon.

Grohmann Gyula könyvkereskedésében Selmechányán.

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, hogy a

„Selmecsi Ujság” nyomdája

már megkezdte működését.

A nyomda készít mindennemű nyomtatványokat, ugymint: műveket, lapokat, hivatali, ügyvédi, üzleti nyomtatványokat; levélpapirokat, eljegyzési kártyákat, diszes báli meghívókat, falragaszokat, névjegyeket stb. a legmodernebb, legizlésebb kivitelben, gyorsan és pontosan, a legjutányosabb árak mellett.

Felkérjük lapunk t. olvasóit, barátait, hogy nyomtatványaikra vonatkozó becses megrendeléseikkel is sziveskedjenek a

„Selmecsi Ujság” nyomdáját fölkeresni.

A mélyen tisztelt közönség becses pártfogásába ajánlja magát

kiváló tisztelettel

Grohmann Gyula,

könyvnyomdatulajdonos.

Zárda épület.